

Przedsiębiorczość społeczna jest stosunkowo młodą dyscypliną poszukującą innowacyjnych rozwiązań takich kwestii społecznych, jak wykluczenie społeczne, ubóstwo czy bezrobocie. Jest to jednocześnie praktyczna umiejętność łączenia ze sobą celów gospodarczych i społecznych. Dokonuje się to jednak nie poprzez zastosowanie jakiejś „odgórną” formy czy metody systemu pomocy społecznej, lecz przez wyzwolenie i wykorzystanie, tkwiącego w samych osobach zagrożonych marginalizacją, potencjału do podejmowania własnych inicjatyw, które przybierają formę samozatrudnienia czy samopomocy. Konkretnym wyrazem tego są zakładane i prowadzone przez te osoby, lub przez integrujących ich liderów, podmioty ekonomii społecznej, tj.: przedsiębiorstwa społeczne, spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej, stowarzyszenia i fundacje prowadzące działalność gospodarczą.

Dostrzegając rolę przedsiębiorców społecznych w poszukiwaniu innowacji społecznych w ramach przeciwdziałania procesom marginalizacji bądź wykluczania społecznego, nie można jednocześnie zapominać, że dobra praktyka zawsze wymaga teoretycznego – w tym filozoficznego i teologicznego – pogłębienia. Niedostatecznie zbadany i opracowany jest m.in. problem normatywnych i aksjologicznych uwarunkowań przedsiębiorczości społecznej. Dotychczas nie wypracowano w wystarczającym stopniu zasad etycznego postępowania i rozstrzygania dylematów moralnych, które mogłyby stanowić branżowy kodeks etyczny przedsiębiorców społecznych. Nie opracowano także w satysfakcjonującym zakresie katalogu cnót zawodowych, którymi powinni się odznaczać przedsiębiorcy społeczni. Również przedsiębiorstwa społeczne jako specyficzne organizacje potrzebują wypracowania odpowiedniej koncepcji społecznie odpowiedzialnego zarządzania relacjami z interesariuszami. Ponadto sama gospodarka społeczna oparta jest na wartościach, które jedynie w sposób intuicyjny są wyczuwane, ale niedostatecznie jasno wskazane i opisane w literaturze przedmiotu. Wprost zgłaszane są postulaty uzupełnienia tej luki badawczej.

Głównym celem badań jest zidentyfikowanie i opisanie normatywno-aksjologicznych uwarunkowań przedsiębiorczości społecznej z perspektywy katolickiej nauki społecznej. Uwzględnione będą trzy poziomy analiz charakterystycznych dla badań z zakresu etyki biznesu: *mikro*, *mezo* i *makro*. Na poziomie *mikro* (jednostkowym) wypracowana zostanie koncepcja etyki zawodowej przedsiębiorców społecznych. Na poziomie *mezo* (organizacyjnym) wypracowana zostanie koncepcja etycznych zasad odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstwem społecznym, a na poziomie *makro* (systemowym) zidentyfikowane i opisane zostaną aksjologiczne uwarunkowania gospodarki społecznej. Nowatorski charakter podjętych poszukiwań koncepcyjnych będzie polegał na zastosowaniu odmiennej – w stosunku do dotychczasowych badań – perspektywy etycznych analiz przedsiębiorczości społecznej, tj. personalistycznej etyki, charakterystycznej dla katolickiej nauki społecznej. Jest to więc badanie w ramach szeroko rozumianej etyki biznesu, uwzględniające teologicznomoralne spojrzenie na osobę przedsiębiorcy społecznego, zarządzanie i samą gospodarkę społeczną.

Badania mają charakter koncepcyjny i będą przeprowadzone w oparciu o metodykę charakterystyczną dla normatywnej etyki filozoficznej oraz teologii moralnej. W związku z tym, autor do sformułowania określonych w celach badań rozwiązań moralnych posłuży się metodą analizy treści zawartych w naukowej literaturze z zakresu przedsiębiorczości społecznej, ekonomii, teorii organizacji i zarządzania, etyki biznesu, katolickiej nauki społecznej i teologii moralnej. Niezbędne będzie również dokonanie analiz historycznych do ukazania genezy przedsiębiorczości społecznej w praktyce rozwiązywania kwestii społecznych. Do uzyskania odpowiedzi na postawione szczegółowe problemy badawcze konieczna będzie ponadto metoda porównawcza do ukazania aksjologicznych powiązań między katolicką nauką społeczną a wartościami, które warunkują skuteczną realizację idei przedsiębiorczości społecznej. Metoda opisu będzie potrzebna do charakterystyki kluczowych pojęć związanych z przedmiotem pracy. Z kolei metoda syntezy będzie niezbędna przy wyprowadzaniu istotnych wniosków i opracowaniu koncepcji: etyki zawodowej przedsiębiorców społecznych, odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstwem społecznym. Na etapie analiz wykorzystane będą następujące kategorie materiałów badawczych: literatura niezbędna do dokonania charakterystyki przedsiębiorczości społecznej, źródła teologiczne (Biblia, literatura patrystyczna, dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła), opracowania teologiczne, literatura pomocnicza.

Wypracowane w ramach projektu rozwiązania będą wykorzystane do opracowania etycznego kodeksu przedsiębiorców społecznych oraz innych normatywnych wytycznych i zaleceń dla osób działających w sektorze przedsiębiorczości społecznej. Wyniki przeprowadzonych badań zostaną upowszechnione w postaci monografii, co najmniej trzech artykułów naukowych w czasopismach o zasięgu międzynarodowym oraz w formie kilku prezentacji konferencyjnych.